

НОВА МАСЕДОНИЈА,

25 ЈУЛИ 1987 ГОДИНА

14549, СТРАНИЦА

6

ИЗЛОЖБИ

ВЛАДИМИР ВЕЛИЧКОВСКИ

Понирање во несвесното

КОН ИЗЛОЖБАТА НА ВИЛФРЕДО ЛАМ ВО МУЗЕЈОТ НА СОВРЕМЕНАТА УМЕТНОСТ ВО СКОПЈЕ

Во овие жешки денови на Скопското културно лето имаме ретка можност да се запознаеме со графичкото творештво на познатиот кубански уметник Вилфредо Лам (1902-1982).

Триесетте графички листови, сопственост на Националниот музеј на уметностите во Хавана се стилски мошне хомогени и препознатливи за творештвото на овој уметник. Лам, всушност, прави уверливо преведување во графичката техника на она што го создаде во сликарството и цртежот. Тој се сообразил со специфичностите на литографијата и бакрорезот, изведен како сопствен експеримент или во издание на институции, за држувачки ја јасната и прецизна линија, тоналите тонови и само нему својествениот свет. Неговото по текло на кинески мулат, посебно

поднебјето во кое создавал и поетските наклоности, како да го предодредиле овој уметник да создаде необичен и автентичен свет со кој проникнува во таинствени сфери на сонот и потовесното.

Лам, чие предвоено другарување со Пикасо не упатува на можните кубистички влијанија врз негојот сликарство, успеа да создаде (почнувајќи од ремек-делото „Цунгла“ од 1943 година) поинаква егзотична, карактеристична за несовото поднебје, варјанта на фантастично сликарство. И во неговите графики се скрекаваат необичните маски и форми кои претставуваат „символ на мистеријата“ (О. Хернандез) во кои се соединуваат стварноста и мирот, разумот и страста. Во делата на Лам се по-

мируваат наклоности за калиграфично предадени детали и поетичноста на целината, јасната и прецизна линија со нијансираните тонски површини, цврстата форма со речиси гестуално изведените линии.

Овие необични арабески — некаде фрагменти се појавни форми, знаци за неодатливото, а тоа се ретки примери на продлабочено допирање на несвесното во светската уметност.

Лам, инаку, многу патувал, но секогаш се враќал во Куба. Од 1954 година излагал на Париските мајски салон, а скопскиот Музеј на современата уметност, по неговото основање, се злоби со творби од овој уметник, имајќи на тој начин можност за понепосреден дојир со делото на овој значаен творец.